

opdrachten, 3. eigendom/bezit.
Ik moet hier verder over nadenken,
Jim

maandag 7 mei 2001

Beste Jim, ik begrijp dat je opmerkt hoezeer de eigendom van woonruimte vergelijkbaar is met het wonen van de acteur in de tekst. Er is een opvallende analogie.

Laat ons starten met situatie A:

Net zoals een persoon de muren van een loft kan bezitten, maar de inwendige ruimte slechts huren, precies zo kan een acteur de buitenkant van de tekst bezitten, maar het inwendige volume slechts huren. De muren van de loft lijken me de woorden op de bladzijde te zijn: vast en onveranderlijk. Het inwendige volume van de loft is constant in flux, zoals de ervaring door de beleving van de taal en de bewegingen door de acteur.

De vraag die dat voor mij oproept is: de acteur kan nooit eigenaar worden van de muren, het omhulsel van de tekst zelf, want de tekst zal altijd eigendom blijven van de auteur. Als je acteurs hoort spreken, dan zou je denken dat ze zich de tekst kunnen toeëigenen, maar dat beschrijft slechts een tijdelijke bewoning, hoe compleet de illusie van de band ook is. Uiteindelijk zal de acteur toch een andere rol aannemen en de eigendom van de muren van die rol (de tekst) zal naar de oorspronkelijke eigenaar terugkeren. In die zin is de acteur een huurder. Zoals een krab vindt hij een huis dat een huurder toelaat en zoals de opportunist betreft hij het alsof het het zijne was.

Een en ander suggereert dat situatie B vanzelfsprekender is. De acteur kan de muren slechts huren, maar hij kan eigenaar zijn van het inwendige volume, omdat het inwendige volume precies zijn eigen ervaring is, gekatalyseerd door zijn toegang tot de tekst. Dit vluchtig maar toch reëel volume bestaat uit zijn eigen ideeën, associaties,

herinneringen, en emotionele en fysieke choreografieën, en hij kan terecht stellen dat hij er eigenaar van is, omdat zijn eigen invulling van de rol door geen enkele acteur nagedaan zal kunnen worden terwijl de tekst nooit zal veranderen.

Nu, er is nog een andere laag die ik aan jouw analogie zou willen toevoegen: de relatie tussen eigendom en transparantie. Ik denk dat je suggereert dat de ware eigendom een conditie als transparantie tot stand brengt. Als een acteur zich een rol toe-eigent, zien we het personage en misschien het hele stuk doorheen hem als een transparante filter. Niets van zijn lichaam en geest vloekt met de eisen van de rol. Als hij een probleem heeft met de eigendom (waarlijk absorberen en kanaliseren) van de rol, dan zullen gradaties van opaciteit verschijnen, en wij, het publiek, zullen het stuk niet helder kunnen zien.

Misschien is dit de manier waarop klassieke stukken opgevoerd blijven worden. Publieken nemen de stukken waar als tijdloos, omdat ze de sensatie voelen van doorheen de tijd terug te zien tot in de originele intentie/ervaring van de auteur, alsof er niet honderden misschien duizenden jaren tussenin liggen. Roland Barthes beschrijft de schriftuur van Racine als de ultieme graad van transparantie. In zijn *On Racine* stelt hij: 'As a matter of fact, transparency is an ambiguous value; it is both what cannot be discussed and what there is most to say about. Hence it is ultimately his very transparency that makes Racine a veritable commonplace of our literature, the critical object at zero degree, a site empty but eternally open to signification. If literature is essentially, as I believe, a meaning advanced and at the same time a meaning withdrawn, Racine is doubtless the greatest French author; his genius is then to be located in none of the virtues that have successfully made his fortune (for the ethical definition of Racine has constantly shifted), but rather in a sovereign art of

accessibility, which permits him to remain eternally within the field of any critical language.'

Ik hou erg van de frase 'a site empty but eternally open to signification'. Het herinnert me aan de lege schelp waar de krab inkruipt en als 'haar huis' betekent. Vervolgens wordt de krab gegeten door de grotere vis en een andere krab kruipt erin en voelt zich thuis.

Onroerende groeten,
Matthew

vrijdag 11 mei 2001

Matthew, ik ga naar Berlijn dit weekend, na een te drukke week hier. Ik moet het nieuwe nationale museum proberen uit te lichten.

Jim

dinsdag 29 mei 2001

In Edmond Jabès' *Book of Questions* heb ik een passage gevonden die een meester in het licht toch een plezier zal doen, denk ik: "What is light?" one of his disciples asked Reb Abbani. "In the book," replied Reb Abbani, "there are unsuspected blank spaces." Words go there in couples, with one single exception: the name of the Lord.

Light is in these lovers' strength of desire. "Consider the marvellous feat of the storyteller, to bring them from so far away to give our eyes a chance." And Reb Hati: "The pages of the book are doors. Words go through them, driven by their impatience to regroup, to reach the end of the work, to be again transparent."

"Ink fixes the memory of the words to paper."

"Light is in their absence, which you read."

Geweldig om een zo simpele vraag als 'wat is licht?' te kunnen stellen!

Hartelijke groeten aan allen,
Matthew

Vertaling uit het Engels: Dries Moreels